

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap minden szerdán és szombaton, reggel, NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

Felfordult világ.

A ki a társadalmi élet előnyeit, jótéményeit élvezni akarja: annak az illem, az önmérséklet szabályait nem szabad szem elől tévesztenie; különben kellemetlenségeknek teszi ki magát; elfordulunk tőle, kirekeszti önmagát a társadalomból. Ha az, kinek erkölcsi tekintetben tört cserepei vannak, feddő morum praeceptor-ként lép fel a társas körökben: legyen elkészülve ilyforma galuskák elnyelésére: tartsd magadnak az oktatásokat, nagyobb szükséged van rá, mint nekünk. Ha egy az iskola porát még le sem rázott ifjonez, mint tanító akar szerepelni oly emberek előtt, kik fiatalokkorban tanultak annyit, mint ő, s kiknek értelmi látkörét a továbbfejlődés és tapasztalás jóméltyoztatik hordani hazánk javát, akkor méltóztassék minden egyes kérdésnél arra hangsúlyt fektetni, hogy ne történjék semmi olyan, a mi az ország jogát veszélyeztetné, de egyszersmind azt sem felejtetni, hogy nem helyes aláasni azon tekintélyt, melylyel a kormánynak minden rendezett országban birtnia kell, különösen oly támogatás által, melyek tömegre hatnak a nélkül, hogy módjába lenne meggyőződni arról, vajon igazak-e? (Élénk éljenzés s taps a jobboldalon).

VIDÉK.

Ilyefalva, máj 20.

„Nagy nap viradt föl Széphalomra,“ így szól a költőt megéneklő költő. Én is ezt mondhatom vala Ilyefalváról pünköszt másod napján, sőt költői nyelvű fokozással élve, még hozzá tehetem vala, miszerint: ez a nagy nap reád is felviradt oh székely és magyar! Tekintetbe véve azonban azt a körülményt, miszerint ünnepélyünk főszemélye, — habár mint egyéntől, el nem vitatható tőle a költői lélek — 80 évre terjedő életének majdnem háromnegyedét a világon a legprozaibb foglalkozásban, a legtovisebb pályán, a népnevelésben töltötte, és tartózkodva minden költői felfeléhatástól, nehogy utoljára azt találja mondani valaki, hogy gunyolódom: referensi száraz rövidséggel írom le azt az ünnepélyt, melynek főszemélye egy, a népnevelés terén néhány nap híján 56 egész évig lankadatlan buzgalommal működött nap-számos — Imre Mihály volt.

Legkegyelmesebb királyunk e veteran bajnoknak, hosszas és a népnevelés körül tett lelkiismeretes szolgálatai elismerésül, Ferencz József rendje koronás ezüstkeresztjét adományozta. E kitüntető jelvény átadásának lehetőleg ünnepélyessé tételére gyűlt fel főgondnok Mlgs. Sz. G. vezetés alatt, a helybeli ref. templomba, Ilyefalvának és a környéknek, a kedvezőtlen idő dacára is, jókora számmal képviselt közönsége.

Ifjú lelkészünk — R. L. — Pál ap. amaz intéséből indulva ki, hogy: „az ilyeneket megbecsülnétek!“ elsomorító képekben mutatta föl népnevelésünk multját, felhívta a közfigyelmet és közreműködést a jelen átalakulási korszakra s ebből kifolyólag, megragadóan festette népnevelésünk jövőjét.

Tárgy és ügyszeretet miatt hosszúra nyúlt beszédét miután végezte: a főgondnok

Ismerjük Papp Miklós urat, többször voltunk vele társadalmi érintkezésben. Semmi kifogásunk nem lehet társalgását illetőleg; tudtukra társaskörökben nem szokta áthágni az illem és udvariasság szabályait; meg vagyunk győződve: hogy ha valamely társaskörben a történet őt gr. Mikó Imre, gr. Bethlen János és b. Apor Károlylyal hozná össze, nem, csak egy hajszállal sem lépné át az illem korlátait, de még előzékenységet mutatna az érdemes honfiak iránt. A journalistika terén azonban a mi emberünk egészen átváltozik, természete bukfcenzet vet s feledve az illem és művelt társalgás szabályait, oly hangot használ ez elismert érdemű férfakkal szemben, mely egy statista irányában is megrovást érdemlő volna; s mindez azért, mert a baloldali moral a szerény-

FRANCZIAORSZÁG. A külpolitika főtárgya még mindig a franczia választások, melyek főjellemvonása, hogy a mérsékelt ellenzék a radikális ellenzék által mindenütt megverett.

A mérsékelt köztársasági Jules-Favre, Glais-Bizoin, az orléansi Thiers mind megbuktak. Ez a jelenség különben másutt is tapasztalható volt.

A belügyminiszternek megyefőnökökhez intézett körirata jelenti, hogy 280 választókerületben a választás tudva van. Oly választókerületben, hol a kormány a jelöltséget támogatta, a megválasztott képviselők száma 196-ra megy. Szűkebb választás 38 helytt szükséges; ellenzéki 26 választatott; 10 kerületből a választás eredménye nem tudatik.

Páris a választások alatt csendesen maradt, annál kevésbé a vidék. Amiens, Dijon, Lille, St.-Etienne városokban rendezavarások fordultak elő, kisebb-nagyobb mértékben. Azonban mindezek csak közönséges kihágások voltak, a munkások részéről s teljességgel nem bírnak semmi politikai jelentőséggel. Ha azon helyek közelebb fekszenének városunkhoz, azt mondanók: plagium az egész, tőlünk tanulták; így elismerjük részükre is az eredetiség dicsőségét, azon megjegyzéssel, hogy a miveletlen tömeg mindenütt egyforma.

SPANYOLORSZÁG. A kortes ülésében az alkotmánytervezet valamenynyi cikkelyét elfogadták.

POROSZORSZÁG. Ez idő szerint a porosz pénzügyi-viszonyok sem oly kedvezők, mint ez előtt, s pedig nem régen voltak. A pénzügyminiszter emlékiratából a tűnik ki, hogy a deficit még azon esetben sem fedezhető, ha az előterjesztett adótörvények mind egy szálíg megszavaztatnak is. A deficit 1868-ban több volt 11 milliónál; 1869-ben ismét olyanformán állt a dolog, 1870-ben 12 millió lesz.

Az adótörvények feletti vitatkozások, melyek jelenleg folynak, az északi német-szövetség gyűlésén nem sok biztatót nyújtanak arra nézve, hogy azok elfogadtatnak, még a berlini hivatalos lapok szerint is; minthogy a liberalisok minden szónokai inkább, vagy kevésbé ellenzékét képeznek az előterjesztett törvényekkel szemben.

OLASZORSZÁG. Az olasz senatus május 18-án tárgyalta a képviselőház által már elfogadott törvényjavaslatot, mely szerint a papok eddigi katona mentessége megszűnik. A senatus egyik tagja igazságtalannak mondja a kiváltsá-

badsajtó kinövéseinek tekintjük; miattuk azonban egy perczig sem hozzuk kétségbe a sajtószabadság áldásait; hiszen a nap jóltevő sugaraival nem csak a buza arany kalászeit érleli meg, de a konkolyt és dudvát is magasra növeli.

Az egész dologban az ad hazafiui aggodalomra okot, hogy ennek a kimélytelen, mindent sárbarántó modornak még igen nagy közönsége van hazánkban; különösen az ifjabb nemzedék soraiban sokan vannak, kik tapsokkal fogadják e szájkodást, a kimélytelenséget erélynek tartják, az arczátlanságot összetévesztik a férfias bátorsággal.

Mi, s mindazok, kik komolyan gondolkodnak, undorral fordulunk el ez irodalmi modortól, mert ismerjük multját, tisztában vagyunk az iránt, hogy semmi

A m. v. asárhelyi m. kir. herceg megnyitását, a testületi tisztelgések után, az elnök fényes diszebedje követte, melyen a hivatalnokok, katonaság, a testületek és a polgárság képviselői kedélyes együttlétben rekésztek bo a megelőzőt ünnepélyt. A pohárköszöntések hosszú sorozatában a koronás királyért, felséges nejeért és családjáért, a miniszteriumért, Horváth Boldizsárért, Deák Ferenczért, a tábla elnökeért s nejeért stb. harsány éljenek között, emeltettek poharak.

* **Erzsébeth királyné** a nagybányai torony felépítéséhez 200 frttal járult.

* **Iparműkiállítás** Segesvárt. A nevezett kiállításnak megnyitása vasárnap, június 6-án délelőtt 11 órakor a városi (ezelőtt ugynevezett Gooszi) épületben, a nagypiaczon lesz. Bezáratik kedden, június 8-kán déli 12 óra tájban. Beléptidij egy személyre 10 kr.

* **Miklós pap** zokon veszi, hogy király ő Felsége és a miniszter, miért nem kérnek tőle tanácsot az iránt, kikkel kelljen az erdélyi királyi tábla állomásait betölteni. Azon példából ítélve, melyet akkor adott volt, midőn Gajzágó Salamon helyett keresztesi Pap Miklóst ajánlotta szamosujvári követjelöltül: gyönyörű egy királyi táblát fogna összeállítani. Annak a Miklós papnak valami irigylésreméltó egyéniségnek kell magát tartania, pedig egész életében csak egyszer volt irigylésreméltó — a mikor megházasodott.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. máj 31-én).

5% metalliques	61.85
5% nemzeti kölcsön	69.90
1860 államkölcsön	102.30
Bankrészevény	750.—
Hitelrészevény	291.80
London	124.45
Ezüst	121.75
Arany	5.85 1/2

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

A képviselőház május 25-iki ülésének fényponyját Zsedényi Ede valódi statusférfiúi szellemről tanuskodó beszéde képezte. Amaz ülés tárgya ugyanis — többrendi interpellatio után — ismét a választásfelirati vita volt, melyet a jobboldal részéről, Aczél Péter nyitott meg. Követte őt Ghiczy Kálmán, ki roppant hosszú beszédében a közügyek, delegatio, czimkérdés stb. ellen hozza föl sorozatát az annyiszor és annyiszor hallott és megegyezett érveknek. Szóló fáradhatlan szorgalommal gyűjt össze minden kis adatot a lapokból, reichsrathi beszédekből, Lajtánuti miniszteriális nyilatkozatokból s ezekből véli kimutathatni — nem a mostani közjogi állapotok tarthatatlanságát, csakis azok hiányait, melyeken javítani kell, — maga is elősmervén sokban Magyarország állami önállóságát.

Zsedényi Ede aztán, közvetlen Ghiczy után, megostromolja az előtte szóló beszédét s magas politikai szempontból tekintve viszonyainkat kimutatja azok kielégítő voltát, a miért nem kíván a feliratban említést tenni a közjogi alap megváltoztatásának szükségéről, s ezért a bizottmány javaslatára szavaz.

Még Irányi Dániel emel szót a gyűlésen, kinek beszéde arról emlékeztet, hogy a Magyarország és Ausztria közti szövetséggel szemben, Oroszország és Finnland personal unióját tűnteti föl, mint az alkotmányos boldogság netovábbját.

A máj. 26-iki ülés oroszán részese a kultuszminiszteré.

A bíráló-bizottságok jelentése után (igazoltattak Benedikti A., Lonyai G., Pásztélyi J. és Csörge László).

Bánó József szól, a bizottság javaslata mellett, különösen Irányi ellen polemizálván.

Mednyánszki S., baloldali, után

b. Eötvös József emel szót, összefoglalván valamennyi ellenzéki szónok alapérveit s azokat erős elme-éllel elemezvén: mély philosophiával s erős polemikával, ragyogó retorikával s tiszta logikával töri össze okoskodásaikat s következtetéseiket, melyeket azokból kivontak. Lapunk szűk köre — fájdalom — nem engedi meg e hatalmas szonoklat közlését s ritka következetes egyöntetűsége még kivonatos ismertetéstől is eltölt.

A jobboldal részéről még gr. Zichy Jenő és Majlát István, a tulsó oldalról pedig Szakácsi D. és Németh Albert beszél. Ez utóbbival az a szerencsétlenség történt, hogy elvesztette a fiókja kulcsát s így a hosszú, előre készített, beszéd kárba vesztvén: csak egy kis (és gyöngye) rögtönzést mondhatott, melyben annyira elfeledkezett magáról, hogy — szélső bal létére — elismeri a mostani kormány helyzetének nehéz voltát s a 48-iki s a mostani viszonyok közti különbséget.

XX.

A képviselőház máj. 28-án tartá XXVIII-dik ülését. Először is a bíráló-bizottság jelentése olvastatnak föl; ezek szerint Drágfy Sándor választása ellen vizsgálatot szált ki; gr. Degenfeld Béla igazoltatik, Halász Boldizsár (dabasi) megválasztása megsemmisítetik. Jókai Mór egy interpellatiója után (melyre megnyugtató választ kapott)

Kerkápolyi Károly, honvédelmi államtitkár szolt. Nézetünk szerint ez a legmagvasabb beszéd, az eddig hallottak között, s azért egész terjedelmében közölni fogjuk.

Ugyan e gyűlésen szoltak Latinovich Vincze, Domahidy Ferencz, Györffy Gyula és Ivánka Imre a bal-, Simony Gergely, Petrovai Akos és Királyi Pál a jobboldal részéről. A baloldaliak közül kitűnt Györffy Gyula, ékes polemikus tehetsége által.

A máj. 29-iki ülés egy csomó kérelmet a kérvényi bírósághoz utal; a bíráló-bizottságok Krajcsik Jánost igazolják, Huszár Imre választása ellen vizsgálatot rendelnek.

Várady Gábor kérelmet nyújt be a már igazolt Ciotta (fiumei) követ ellen. A kérvény bírósághoz utasítatik, hosszadalmas vita után.

Horváth Boldizsár, igazságügyminiszter két törvényjavaslatot tesz a ház asztalára, egyik a bírói hatalom gyakorlásáról, másik a bírói felelősségről szól. A törvényjavaslatokat illető motivációt akkorra tartja fön magának, midőn a ház azokat tárgyalás alá veszi.

Kinyomatnak és szétosztatnak.

A választásfelirati vitát

Kaucz Gyula nyitja meg alapos beszédével melyben nemzetgazdászati és pénzügyi szempontból czáfolja meg a kiegyezés ellenzőit. Utána Nyári Pál beszél meglehetősen csekélyen és hosszadalmasan.

Prileszky Tádét (jobboldali)

Jókai Mór váltja föl, kinek beszédjéből a legfontosabb monumentumot kiemeljük a „Hon” egy rövid cikke által, mely így következik;

Pest, máj. 29.

A mai országgyűlésen a kormány részéről egy olyan nyilatkozat történt, melyet bizonyára nagy megnyugvással fog fogadni a nemzet.

Jókai ma tartott beszédében különösen hangsúlyozta azt, hogy a haza nincs megvédelmezve s beszéde folyamában egy olyan kérdést intézett a miniszterelnökhöz, ki egyuttal honvédelmi miniszter is, a milyen még a magyar kormányhoz nem intéztetett s mely a magyar országgyűlés jogkörének meghatározásánál egyik döntő tekintet leend.

Van-e a magyar országgyűlésnek joga, ha a hon határai megtámadtatnának, a védelemre szükséges költséget a delegatio mellőzésevel is megszavazni? — ez volt a kérdés.

Van! — ez volt a miniszterelnök válasza.

És ez a „van” erős vár nekünk.

Anker Hugó, (horváth) rövid, velős beszédben pártolja a bizottság javaslatát. A szolók sorát

Mukies Ernő rekeszti be s Tisza Kálmán javaslatára szavaz.

A bukaresti ref. egyház ügye.

Midőn az alábbkövetkező két elszomorító okmányt közölnök: lehetetlen, hogy el ne fogódjék szívünk, látván ismét teljesedésbe menve a régi magyar példaszó átkát, hogy a pártoskodás öl meg bennünket. Az egykor oly virágzó és pedig t. Koós Ferencz lelkész ur ügybuzgalma következtében virágzó bukaresti ref. magyar egyház romjaiban hever! Ha többet nem tudnánk e fáradhatlan hazafi érdeméről fölhozni, mint azon 12 bukaresti szegény magyar fiut, kiket épen Koós Ferencz ur áldozatkészsége adott most két éve vissza a magyar hazának: elég volna dicséretére. S ez ember most a galád gyűlötség martalékául vettetett. S mindez egy nagyravágyó és alattomos ember gonoszságából, ki hiuságának kielégítéseül a hazaárulástól sem riadt vissza!

De szóljanak maguk a tények: az erdélyi ref. főconsistorium küldötteinek jelentése s az okmányok, melyek Czelder Mártonra a hazaárulás bélyegét sűtik.

I.

T. szerkesztő ur! Addig is, míg a dunai egyesült fejedelemségekben levő ref. magyar egyházakban felkeltett zavargások fölől minden oldalról kimerítő tudósítást nyújthatunk a prot. magyar közönségnek, sietünk egy, valóban minden mivelt lelket megszorító eseményt mutatni fel, habár vázlatban is.

Tesszük ezt azért, hogy a kiket illet, ne engedjék magokat többé egy ámitó hitegető szavai, iratai által tévúton vezetettetni, és habár nemes indokból, eszüköt adni kezébe a végezt, hogy személyes, nemtelen boszuját cselszövényüzése által kielégithesse, oly eseményeket idézván fel, melyek gyalázattal illetik a prot. magyar egyházat és a nemzet becsületét.

A bukaresti ref. egyház kebelében, a múlt év utolján, egyenetlenség merült fel néhány egyháztag és a lelkész közt. Az elégedetlenek panaszt emeltek az erdélyi helv. hitűek mélt. egyházi főtanácsa — mint törvényes főhatóságuk előtt. A mélt. egyh. főtanács, miután az ő és a főtisztelendő püspök ur atyai intései sikerre nem vezettek, alóltartak személyében egy bizottságot látott szükségesnek kiküldeni a helyszínére,

feladatául azt tűzvén ki ennek, hogy a kellemetlen surlódások okait megvizsgálván, az ügyet békés uton kiegyenlítse, vagy ha ez lehetetlen, törvényes nyomozást hajtsón végre. A bizottság a legjobb reménnyel szállott ki nehéz feladata teljesítésére; hanem — fájdalom! csalatkozniia kellett. Mert Czelder Márton, a küldöttség megérkezte előtt mintegy három héttel — állítása szerint az elégedetlenek által hivatva — Bukarestbe jött, és a helyett, hogy hivatásából kifolyólag a zavar és békétlenség lecsendesítésére működött volna, a rendes lelkész tiltakozása ellenére, önhatalmulag a papi hivatalt magához ragadván, szószékből, és azonkívül magán lakáson és koreasmákban, annyira felizgatta, fanatizálta az elégedetlenek nyers tömegét, hogy ez minden törvényt lábball tiporván, az egyházban minden redet felforgatott, durva kihágásokat követett el, az erdélyi superintendentia főhatóságát felmondotta, csakhogy a bizottság küldetésében ne járhasson el. A bizottság kérte mindenre, a mi szent és drága, ez embert, mint egyedüli okozóját minden bajnak, hogy hagyjon, fel esze-veszett működésével; távozzék Bukarestből hol ha szerepét tovább is folytatja, szomorú következményeket idézend elő. Nem engedett. Sőt, hogy a bizottság munkálkodását annál inkább lehetetlenítse, nem átalotta fondorkodni a román kormánynál, és a bizottságot forradalmi tendenciák terjesztésével, pártosai által, bevádoltatni. — Ily üzmeknek lehetetlen volt, hogy hosszason elmeradjon szomorú eredménye; a mint hogy be is következett ez jelen hó 17-én, a mikor is, esti 7—8 óra közt, a végletekig bujtogatott, és ezen napon tartott májálisról visszatérő ittasult tömeg (az esemény részleteiből itélve: tervszerűleg) a papi lakot megrohanta, ajtóit, fesszette az egyház iádáját, — melyben az egyház okmányai, elenodiumai voltak elzárva, — kikutatván, eltulajdonította. Koós Ferencz lelkész és neje, ugy Vincze Dániel ploesti lelkész, — ki Czelder Márton személyes boszujának másik tárgya, és ez eset alkalmával látogatásképen Koós lelkésznel volt, — a rájuk bősűlt tömeg bántalmazásait csak úgy kerülhették ki, hogy az ablakon menekültek iszonyu fenyegetés és karomlások közt a közeli román polgárok házaiba.

És e rablók módjára, a házat betörő emberek társaságában ott sürgött, keresett, kutatott Czelder Márton a menekült Koós hátrahagyott holmiai közt, mint a győztes vezér, kinek terve jól sikerült, a meglepett és ugrasztott ellenség elhagyott táborában. Vajjon pirult-e lelke a szegény és gyalázat lángjától, melyet mint protész-táns- és magyarnak (ba még ennek vallja magát) neki is kellene érezni, — igen! legfőképen neki mint szerzőnek — vagy tán már megalkudott lelkiismeretével felvett szokása szerint a leirt sajnós eseményre is, mint egyéb tényeit illetőleg? Nem tudjuk; de igenis azt tudjuk bizonyosan, hogy Bukarest összes lakosai közt, nemzetiségi különbség nélkül, a tényezőket és társaikat kivéve, nincs senki, a ki értesülve van az eseményről, hogy ne sajnálkoznék afelett s tényezőit el ne ítélje. Valamint hogy még eddig 3 hét lefolyása alatt, nem volt szerencsém találkozni Bukarestben, bármi felekezethől, oly mivelt egyént, ki Czelder Mártonnak Romániában követett eljárásait, és legközelebb bukaresti szerepét helyeselte volna. És a mint ő a mivelt embernek itten nem barátja, ugy szintén ezek is nem rajonganak az ő személyéért, elvei és eljárásaiért.

A mi missiónk ez esemény után bevégződött. Hogy küldetésünkben nem bódogulhattunk, az bizonyára nem rajtunk mult. Felterjesztésünkben a mélt. egyházfőtanácsához mindenekről híven referálunk. Mi a gyertyát nem rejtjük véka alá, hanem közre tesszük, hogy mindenek lássanak. Ezt egyházunk és nemzetünk iránti sz. kötelességünknek tartjuk. Azt azonban nem mulaszt-hatjuk el, hogy még ez alkalommal fel ne hívjuk figyelmét a magas kormány és prot. közönségnek a bukaresti ref. egyház anarchikus állapotára, Czelder Márton felforgatási törekvéseire, complotirozó üzmekre, melyek élébe ha nem vettetik gát minél hamarabb. Ploest és Pitest hasonló állapotra juttatván, az egyesült fejedelemségekben létező összes ref. egyházakat végényeszet örvénye nyelendi be annyi szép remény és áldozat meghiusultával, miden nemesen érző kebel fájdalmára.

Végezetre meg kell említenünk még azt is

hogy a román kormány — behálózta Czelder és társai által, kik nem irtóztak a küldöttséget forradalmi tendenciákkal vádolni el, csak hogy céljokat elérhessék.*) — nem csak hogy semmi támogatást nem nyújtott a törvényes nyomozás végrehajtása — valamint a minden nap előfordult botrányos tények meggátlására, hanem a zavargók pártjára állván, szabadságot vett magának rendeletileg megparancsolni t. Koós lelkésznek, hogy „hivatalát és a papi lakot azonnal hagyja el, és adja át az új lelkésznek“ t. i. Czelder Mártonnak.

A bizottság a consularis utján tett több rendbeli folyamodásra még csak választ sem nyerhetett mind ez ideig.

Ime, ez a tényállás a bukaresti ref. egyház szomorú helyzetét illetőleg; felmutattuk azért, hogy siessenek segíteni rajta — meddig késő nem leend — azok, kik többet tehetnek mint mennyit mi tehattunk, — mert arra hatalmuk van.

Bukurest, máj. 20. 1869.

Székely János, k.-vásárhelyi ref. pap.

Zoltáni Elek, léczfalvi ref. pap.

Az erd. ref. hitűek mélt. egyházi főtanácsa által a bukaresti egyházba kiküldött biztosok.
(Vége következik).

VIDÉK.

N.-Enyed, 1869. máj. 25.

Városunk ma megint ünnepélyes színt öltött magára. Ma vette kezdetét a n.-enyedi ref. egyh. megyének első képviselői gyűlése. Mielőtt esperes, nt. Basa Mihály ur, az igen tekintélyes számmal megjelent s csaknem egyröleg az intelligenciából alakult képviselőtestület-gyűlését a megye termében megnyitotta volna, a harangok ünnepélyes hangja szólított az Urnak egyházába, hol is gyéresi lelkész, t. Zatureczki K. I. Pét. II. 5. versben foglalt alapigék szelleméből kiindulva, a milyen talpraesett, jeles, épen oly hatásos ékesen szólással előadott egyházi szónoklatára lehetetlen volt, hogy a szentlélek ihletése kisebb-nagyobb mértékben mindnyájunkat meg ne lepett légyen.

A gyűlés megnyitása után, mely alatt a nt. esperes ur korszerű szavakban melegen üdvözlé a képviselőtestületet, némi felsőbb rendelekek és szabályok felolvasása mellett csaknem az egész délelőtti időt az általános restauratio vette igénybe. Főjegyzővé megválasztott szinte minden szavazatok összegével Hegedűs L. eddigi director. Mikor is őt üdvözlő beszédében az elnöklő esperes ur igen szépen jellemző, hogy az ernyedetlen, kitartó szorgalom és közhasznú munkásság előbb-utóbb ilyen teljes elismerésben részesül, mire a főjegyző magvas székfoglaló beszédét tartá meg.

A director választásánál azon elvi, később csaknem a személyességig fajult kérdés merült fel: ha vajon a püspöki egyházak papjai választathatók-e egyh. megyei hivatalnokoknak vagy sem? Egyik fél hivatkozott az eddigi ususra, melyet még semmi ellenkező törvény nem rontott el; így vagyon ez a marosi egyh. megyében, ezen egyházmegyében is több enyedi pap volt egyszerűsmindegy. megyei főhivatalnok is; a mostani esperes is, mint enyedi pap választatott főjegyzőnek, sőt maga a püspök is fizetéses enyedi első pap stb. stb., ezt a másik fél abusznak nevezte; míg végre ez utóbbi párt semmi döntő érvelést sem tudván felhozni, Incze J., enyedi pap, mint legtöbb szótartó nyert egyén, directornak nyilvánított.

E bizony nem igen delikát kérdés volt, (ha elvi kérdés lett volna csupán, akkor még a főjegyző-választás előtt kellett volna felvetni, nem pedig akkor, midőn a director választásra került a sor) érzett rajta az ezen megye termében nem régen lefolyt komédia utószagja. A 6 gondnok mellé választatott 4 világi ülnök: Magyari Pál, Szilágyi Miklós, Szentpáli Ignác és Zudor Károly személyekben. Mire a szomszédom azon megjegyzést tevő, hogy egészben Aranyos-szék adá ki az ülnöki contingentiát. Egyh. ülnökök lettek: Tóth M., Sándor János, Sükösd Ferencz, Zatureczki Károly, Kálai S., Téglás I., és Sándor József. Pénztárnok lett Tóth M., al-

*) A hitesles okmány birtokunkban van erről.

jegyzőre pedig — mint mondták — nincs szükség, elég jó erőben van a választott főjegyző. A főpüspök 714 sz. leírata következtében megválasztatott iskola-tanácsosnak, Aranyos-szék részére önállóan Musnai P., Alsófejmegye részére egyh. megyénk a Károlyvárral, Tordamegye részére a görgényi egyházmegyével együttesen választván, az előbbihez Incze J., az utóbbihoz Kálai S. ajánlották át. A ft. püspök 638 sz. leiratával összhangzólag a népiskolák állása tárgyilagosa vita tárgyává válván, hosszas, de hasznos tanácskozás után, abban történt a megállapodás, hogy több tekintélyes küldöttségek menesztessenek ki az egyházakba táblás kimutatásokban, számbavenni a népiskolák szellemi és anyagi állását, felállítván egyszersmind mindegyikből az iskola-székeket. Olvasatván a kiküldött bizottmány véleménye a közzsínt s egyh. főtanács képviselői alaponi szervezése tárgyában; miután a képviselőtestület a véleményt tanácskozás alapjául el nem fogadta, ez idő szerint a kérdéshez érdemileg nem is szólott hozzá, hanem egy új bizottmányt nevezett ki, hogy az vegye mélyebb bonczolást alá ezen fontos és az anyaszentegyház életerébe vágó kérdést. Olvasatván a mostani kepe tarthatatlansága s egy új kepe-rendszer és módosítás tárgyában kiküldött bizottmány felirata, az elfogadott s a közzsínatra felterjesztetni határozatott.

Mely nevezetesebb tárgyak s több kebli ügyek elintézése után, nt. esperes ur berekesztvén a gyűlés folyamát s elbúcsúznván a világi képviselőtestülettől, azon édes reményben változtatta át azt egyházi törvénykezési forummá, hogy lehetetlen, miszerint egy ilyen képviselőtestület, melytől ő maga is a jelen tanácskozás alatt is sokat tanult, szent papsággá ne változtassa át az egész egyházmegyét.

r. l.

Szász-Régen, máj. 28.

E hó 24-én kezdődőleg tartá meg a görgényi ref. egyházmegye első képviselői közgyűlését. Egy nagy lépés ez a kor kívánalma felé. Igazgassák az egyházat, mely édes mindnyájunké közösen egyháziak és világiak; így nagyobb virágzásnak fog az örvendeni, mert míg az egyháziak ismerik mindazon hiányokat, sebeket, mik annak virágzását gátolják: a világiak befolyásukkal, buzgalmuikkal hatalmas segédkezet nyújthatnak azoknak pótlására, gyógyítására.

A közgyűlés zsinati végzés szerint istenitisztelettel kezdődött. Kinevezett szónok, t. Szabó Sámuel, abafái lelkész volt, ki a megszabott alapige nyomán szép alkalmi beszédet tartott. Ezután nt. Benkő János esperes ur üdvözlötte a világi képviselőket s felkérte azoknak buzgó közremunkálását.

Ugyanaz nap megválasztattak az egyházi és világi ülnökök; esperes, jegyző és közigazgatón kívül 7 egyházi, a hat fő- és algondnokon kívül 4 világi, és így összesen 10—10 ülnök. Ugyanaz nap délutánján megválasztattak a cultusminiszterium leírata értelmében az iskolai tanácsosok; más napokon tárgyalattak az egyházmegyei ügyek és válperek, mikről azonban részletesen írni hosszas dolog volna. Bevégzem azért tudósításmat azon buzgó óhajtsákkal: vajha ez intézkedés által egyházközségeink jólléte, népnevelésünk szent ügye, örvendetesebb fejlődésnek indulnának!

r. l.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A francia választásokról majd csak június 6-ka után lehetend határozott ítéleteket mondani, mikor azok teljesen bevégezve lesznek. Majd akkor lehet aztán hozzávetni: minő csoportosulások lesznek a különböző pártok között.

A császár ezután magatartásáról ellentmondók a hírek. A lapok annyit jelentenek, hogy a minisztertanácsban meghasonlottak a vélemények. Rouher és Lavalette reactionarius politikát javasoltak volna, melynek közzététele a nevezettek bukását hirdeti. Napoleon császár a politika különböző fordulatai szerint változtatja államférfiit, a mint azok egy vagy más elvet látszanak képviselni; a mozgató azonban egyedül ő maga.

POROSZORSZÁG. Bármennyire igyekeznék is alkalom szerint elsimitani, úgy látszik, hogy Bismarck gróf s a népképviselő között bizonyos meghasonlás létezik, minek komoly következményei lehetnek, ha egyik vagy másik nem enged. A „Keresztes Ujság“ maga mondja, hogy a parlamentben krízis uralkodik. Minde mellett a Bismarck gróf lapja ráérkezik, hogy a magyar felirati vitával hosszasan foglalkozzék. S míg ott a kormányközegek doronggal rontanak saját parlamentjük liberalisaira, „kik a kormánynak csak csalékony támaszt nyújtanak“, addig a mi országgyűlésünk baljai s különösen azon töredéke iránt, mely a kiegyezést oda kívánja, hol a bors terem, nagy rokonszenvet mutatnak, s úgy tekintik őket, mint a közvélemény nyilatkozatának egyedüli s való képviselőit. A Deák-párt felirati-javaslatáról csak annyit mond a Bismarck gróf hivatalos lapja, „hogy az békés politikát akar“. S hogy e nyilatkozatot elismerésnek ne vegye valaki, siet megjegyezni: „hogy a béke szüksége fölött, nézetkülönbség nincs s Magyarországon a boszu vagy területnagyságpolitika sem ez előtt nem gondolt, sem ezután nem fog gondolni“.

RÓMA. A római curia, hogy az általános zsinat elvének megfelelően, a nem katolikus keresztyénekhez is intézett meghívókat. A konstantinápolyi örmény pátriárkha nem fogadta el e meghívást, visszautasítását a val indokolván: hogy mielőtt a pápai curia a Krisztus különböző egyházainak egyesítéséhez fogott volna, a kat. egyházban uralkodó viszályt kellett volna kiegyenlítenie, s a keresztyének között századok óta uralkodó gyűlölet okát kikutatni. Mindezekben a curia nem Krisztus igaz szellemét, hanem inkább a világ uralmat tartotta szem előtt, és ez az első oka a viszálynak, melynek elintézése előtt nem akarnak oly gyűlésben résztvenni, mely rájuk nézve kötelező határozatokat nem hozhat, s melynek nincs is semmi alapja. „Azért — így fejezi be — mind magunk távol maradjunk, mind alárendeltjeinknek meghagyjuk, hogy a római zsinaton részt ne vegyenek“.

VEGYES.

* **Hivatalos.** A m.-vásárhelyi kir. ítélő táblához: első aligazgatóvá Ajtai Mihály, m.-vásárhelyi városi törv. széki elnököt; irnokká pedig: Stokka Józsefet, Hayn Lajost, Bodrogi Józsefet, Tabakáriu Györgyöt, Péterffy Ignácot, Bokros Istvánt, ifj. Molnár Károlyt, Andrássy Józsefet és Orbonás Károlyt nevezem ki. Pesten, 1869 május 31-én.

Horváth Boldizsár, s. k.
igazságügyminiszter.

* **A maros-váshelyi vasut-állomás indóházának helyét,** mint halljuk az erre kiküldött bizottmány, a kolozsvári országot jobb felén, mindjárt a város végén akarja kijelölni. Nézetünk szerint jobb lenne ez valahol a Maroshoz közel helyezni el az indóházat, hogy ne csak a száraz, hanem a vízi ut is vasuti összeköttetést nyerjen.

* **A Fehérvári Antal** pár napja városunkban idéző társulata már néhány élvezetes estét szerzett közönségünknek. Az operai előadásokat sikerültebbeknek mondhatjuk a drámaiaknál, bár a napokban előadott „Fény árnyai“ a drámai személyzetnek is becsületére vált. Jövő számunkban bővebben.

* **Biztos tudomás** szerint, a maros-váshelyi takarékpénztár erdélyi földtehermentesítési kötvényeket vásárol.

* **A „Magyar Polgár“** helybeli tudósítója roszakaratu egy ember lehet. A kir. ítélő tábla megnyitására úgyanis azt táviratozza amlapnak, hogy „megtörtént, minden eskütelével nélkül“. Igaz, de ha megmondta volna az egész igazat, akkor nem lett volna semmi különös a dologban. Az is igaz, hogy akkor nem ellenzékeshetett volna. Tehát mégis igaza van.

* **Az első honvéd-zászló** már elkészült

s a szellő lengeti Pesten, a honvéd tanosztály sorainak élén. A zászló maga fehér selyemből van, 55 hüvelyk hosszú s 44 széles; három szélén nemzeti színű czikezákos keret fogja be. A zászló egyik felén I. F. J. betűk állanak, a magyar korona alatt; másik felén Magyarország címere közlül s körülr Horváthország, Dalmácia Szlavonia, Gácsország, Szerbia, Bulgária, Erdély, a kúnok, bozsnnyákok és lodomérek címerei egy mezőben. E nagy címer-egészét e fölirat futja körül: „A királyért és a hazáért.” A háromszínnű zászló-nyél aranyozott rézhégyén egyik felől a magyar kettős címer, másik felől a király névönása van kinyomva. A zászló-szalag széles nemzeti színű selyem, arany rojtokkal éz csokorral; e szalagokra lesz fölírva az illető osztály neve és száma.

A m.-vásárhelyi takarékpénztár üzletforgalmának kimutatása az 1869. évi március 1-től május 31-ig.

Bevétel:

Részvény-alaptőke 42250 ft — kr.

Részvények utáni késedelmi kamatok	28 ft 36 kr.
A tartalékalap javára esett részvény-bánatpénz	60 „ — „
5%-os betétek 157 féltől	28419 „ 82 „
Visszafizetett előlegek	4790 „ — „
„ zálogkölcsonők	955 „ — „
Kamatjövödelem	1066 „ 20 „
Különféle illetékek	591 „ 24 „
Megtérített kezelési költségek	23 „ 95 „
Összesen	78184 „ 57 „

Kiadás:

Alapítási költségek	900 ft — kr
Berendezési „ „	1782 „ 74 „
Folyó üzleti „ „	35 „ 38 „
Posta- és bélyegdíjak	5 „ — „
Tiszti fizetések	341 „ 63 „
Házbér	286 „ 10 „
Leszámitolt váltók	48313 „ 29 „
Előlegek értékpapírokra	9722 „ 50 „
Zálogkölcsonők	4466 „ — „
Betét visszafizetés 5 félnek	2248 „ 52 „
Kifizetett betéti kamatok	9 „ 67 „

Erd. urb. kárp. kötvények vételára	1445 „ — „
Pénztámaradvány május 31-én	8628 „ 74 „
Összesen	78184 „ 57 „

M.-Vásárhelytt, 1869 jun. 1-én.

Jeney Albert, Hints if. Dani. Rápoly,
gondnok. pénztárnok. könyvelő.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. jun. 3-án.)

5% metalliques	61.95
5% nemzeti kölcson	70.—
1860 államkölcson	101.70
Bankrészvény	750.—
Hitelrészvény	292.60
London	124.35
Ezüst	121.75
Arany	5.86 1/2

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMÉNYEK.

(43)

4—12

Óvakodni kell az utánzásoktól.
Oly jó mint az arany,
a talmi arany ÉKSZER örökké-tartó

A ki e tárgyat valódi minőségben akarja birni, az forduljon az egyesült
Nr. 16. iparsarnokhoz Bécsben, Praderstrasse Nr. 16.
Nem tévesztendő össze **Nr. 26-al**

Az ékszer tartosságáért írásbeli kezesség vállaltatik.

Brilliant ékszer.

Legfinomabb készítmény, még az ismerőt is csalogdába ejti. Ez ékszer valódi talmiaranyba van foglalva, az utánzott gyémántok legfinomabban közörrült hegyikristályból vannak, melyek élénk tűzőket soha sem vesztek el, s más ékkövek is felismerhetlenül vannak utánozva.

1 mellű 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbevaló 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — egy pár inggomb 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 pár kézelógomb 1.50, 2, 3 frt. — 1 férfítű 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 brillantgyűrű, legfinomabb 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 keresztcska, mint nyakék 1, 2, 3 frt.

Vésett talmiaranyékszer.

1 láncz, talmi aranyból 1.50, 2, 2.50 kr. — 1 nyakláncz 2.50, 3, 4 frt. — 1 gyönyörű női nyakék keszettel 1, 2 frt. — 1 mellű 1.50, 2, 3, 4 frt. — 1 pár fülbevaló 80 kr, 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 köteg óra-függelék 40, 60, 80 kr. — 1 medaillon 50, 80 kr, 1, 2, 3 frt. — 1 pár inggomb 30, 50, 80 kr, 1 frt. 1 pár kézelógomb 40, 60, 80 kr, 1 frt. — 1 férfítű, 50, 80 kr, 1, 1.50, 2 frt. — 1 mellű, fényképre 1, 2 frt.

Korall ékszer, talmi-aranyaljjal.

1 mellű 1, 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbe-

Hihetlen de

1 valódi angol, tűzben finoman aranyozott ezüst chronometer-óra, kettős fedéllel, finoman emaillozva és kristály-üveggel, valódi finom talmi-aranylánczsal és medaillonnal, a legfinomabb tokban 20 frt.

Egy valódi angol ezüst chronometer óra egyes fedéllel és kristály-üveggel, lánczsal, és medaillonnal, tokban 17 frt.

Angol ezüst hengerórak kristályüveggel és másodperc-mutatóval, lánczsal és medaillonnal 10 frt.

Ugyanazon hengerórak a legfinomabb tűzaranyozással, esecsebecsével 12 frt.

Ezüst horgonyórak kristályüveggel, ugróra 15 frt.

Női órak ezüsből, kristályüveggel, kisdod alak-

Tömör arany-ékszer.

1 gyűrű igaz gyöngyökkel 1.80 kr. — 1 gyűrű türkissel és gyöngyökkel 2.50 kr. — Gyűrűk különféle kövekkel, mint chrysoprat, türkis, jaszmin, arany-opal, opál stb. 2.50, 3, 4, 5 frt. — Nagy tömör arany percsét-gyűrűk, vesésre alkalmas kövekkel, 3.50, 4, 5, 6 frt. — Nehéz aranygyűrűk, valódi erdélyi gyémánttal kirakva, 5, 6, 7, 8 frt. — Ugyane gyűrűk valódi gyémántokkal 6, 12, 15, 20, 25 frt. Ugyanazok igaz gyöngyökkel 4, 5, 6, 8 frt. — Arany fülbevalók párja 2, 3, 4, 6—10 frt. — Arany fülbevalók, valódi erdélyi gyémántokkal 7, 8, 10, 12, frt. — Arany mellű, 2, 3, 4, 5, 6, 7—12 frt. — Egész kellék, arany mellű és

A t. cz. közönség saját érdekében tisztelettel felkérjük, hogy bármint megrendeléseit egyenesen az iparsarnokhoz intézze, mert csak akkor nyújthatatik kezesség az áruk valódiságáért.

Száz meg száz régi ismerősünk állandó részvéte a birodalom minden részéből, valamint Német-, Olasz-, Oroszországból, és az egész Levántéből, a legjobb biztosítékot nyújtja a külmegbizások pontos és szigorú elintézéséről. Képes árjegyzékek díj nélkül és bérmentesen elküldetnek.

való 1, 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár inggomb 80 kr, 1, 1.50, 2 frt. — 1 pár kézelógomb 1, 2, 3 frt. — 1 férfítű 1, 1.50 kr. — 1 hölgy nyakék 2.50, 3, 4 frt. — 1 karperecz, 2, 3, 3.50 kr. — 1 füzér vágott korall 16 kr. — 1 füzér gömbölyű korall 30 krajczár.

Email-ékszer.

Pompás kivitelű tűzzománcz, talmi-aranyon: 1 mellű, 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 mellű, valódi korall és emaillel díszítve, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbevaló 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 egész email-készlet, mellű és fülbevaló brillantokkal 3.50 kr. — 1 pár emaillozott inggomb 60, 80 kr. 1 frt. — 1 pár emaillozott kézelógomb 80 kr, 1, 2 frt. — 1 medaillon 80 kr, 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 email-gyűrű, 60, 80 kr, 1, 2 frt. — 1 emaillozott láncz 1.50, 2 frt. — 1 női-láncz 2.50, 3.50 kr.

Gyöngy-ékszer.

Sodronymű foglalványban.

1 gyűrű gyöngyökkel 2.50, 3, 4 frt. — 1 férfítű gyöngyökkel 1, 2, 3 frt. — 1 mellű 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbevaló 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 gyönyörű női nyakék brillant-zárral és szívcskével, brillant és rubinnal, 3.50, 4, 5, 6, 8 frt.

mégis igaz!

ban, legfinomabban tűzaranyozva, nyaklánczsal, tokban 15 frt.

Arany (3-as számú) női órak, ugróra, kristály-üveggel 22, 24, 25, 27 frt.

Órak talmi-aranyban, kettős fedéllel, savonetto, másodperc-mutatóval, kristályüveggel és esecsebecsével, egy valódi talmi aranylánczsal és medaillonnal együtt tokban 15 frt.

Miniatur óraasztalok zeneszerkezettel 15 frt.

Gyönyörű nagy szivar-szekerények, zeneszerkezettel 15, 18 frt.

Madár-sipláda, tiszta hangokkal, 4, 6, 8 zenedarabbal, 4, 4.50, 5, 6 frt.

Ezen angol zseborákért 5 évi jótállás vállaltatik.

(62)

2—3

300 ftos „VICTORIA“ (kolozsvári biztosító társaság) részvények még mindig eladók, darabja 260 forinton; ugyan e társaság uj 200 frtos részvényei 190 forinton kaphatók M.-Vásárhelytt Fogarasi J. Demeternél.

(60)

2—3

Hirdetmény.

Egy sima arany karpercz, melynek diszéül egy levelet tartó kéz szolgált, Urnapján elveszett. Kéretik a megtaláló a helyi rendőrséghez azt beadni. Az illó jutalom el nem marad. M.-Vásárhely, 1869. május 27-én.

(61)

2—3

Hirdetmény.

Havasi illatnövényekből készült

in és izomlénység kapható M.-Vásárhelytt főraktárom Kábdebó István urnál 1 üveg ára 1 frt o. é.

Dr. J. K. Engelhofer.
Grätz, 1969. május hó 20-án.